

29.4.2020

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Utlåtande SRR 1/2020 rd

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS tackar för möjligheten att inkomma med detta utlåtande gällande statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2021–2024, SRR 1/2020 rd.

FSS framhåller att en kvalitativ, kostnadsfri utbildning utgör en av grundstenarna för att alla ska ha möjlighet att förverkliga sina drömmar. Satsningar på utbildning och elevers och studerandes hälsa och välmående är en investering för framtiden.

FSS motsätter sig förlängningen av läroplikten men välkomnar målsättningen om att minska skillnaderna i inlärningen, öka jämlikheten i utbildningen och höja ungas utbildnings- och kompetensnivå. Att lägga ytterligare krav på den enskilda unga individen garanterar inte att målsättningen uppnås. Om läroplikten ändå förlängs är nuvarande tidtabell för stram. För att garantera en effektiv och kvalitativ ibruktagnings av förlängd läroplikt behöver utbildningssektorn först få återhämta sig från rådande situation och återgå till normaltillstånd.

FSS framhåller att andra stadiets utbildning ska vara avgiftsfri. En persons socioekonomiska ställning får inte utgöra ett hinder för studier på andra stadiet, alla ska ha möjlighet att efter den grundläggande utbildningen avlägga yrkesinriktad grundexamen eller studentexamen. I planen är det reserverat 22 miljoner euro år 2021, 65 miljoner euro år 2022, 107 miljoner euro år 2023 och 129 miljoner euro år 2024 för utvidgning av läroplikten och för avgiftsfri utbildning på andra stadiet. FSS anser att en del av de anslag som nu är reserverade för förlängning av läroplikten ska omdisponeras. FSS vill istället se riktade satsningar på att förebygga ohälsa, ensamhet och marginalisering. Det bör satsas på aktiv studiehandledning och lågtröskelverksamhet av ett mångprofessionellt elevvårdsteam. Vidare ska skräddarsydda lösningar för den enskilda individen möjliggöras då det finns behov därtill.

Yrkesutbildningen ska ge goda förutsättningar för arbetslivet och fortsatta studier samt stöda företagsamhet och initiativförmåga. Kopplingen till näringslivet ska vara stark, men undervisningsansvaret ska ligga hos utbildningsanordnaren. Finansieringsnivån för yrkesutbildningen ska höjas för att säkerställa kvaliteten på utbildningen. FSS gläds över att reformen av yrkesutbildningen förs vidare.

FSS välkomnar att man i enlighet med tidigare beslut fortsätter stärka elev- och studerandevårdstjänsterna samt genomföra kvalitets- och jämlikhetsprogrammet för den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken.

I planen för de offentliga finanserna skrivs att studiestödet möjliggör studier på lika villkor samt främjar planmässiga studier på heltid och kortare studietider. FSS betonar vikten av att studerande ska ha samma möjligheter att studera oavsett socioekonomisk bakgrund och relation till sina föräldrar. Studiestödet ska vara tillgängligt för studerande på andra och tredje stadiet, och ska inte påverkas av föräldrarnas inkomster då den studerande flyttat hemifrån.

I dagsläget inverkar föräldrarnas inkomster för dem som bor självständigt då det kommer till beviljandet av läromaterialstillägg till studiepenningen till studerande under 18 år, förhöjning av studiepenningens grundbelopp till en studerande som är 17 år samt vid beviljandet av statsgaranti för studielån till studerande under 17 år. FSS anser att föräldrarnas inkomster inte ska inverka i de fall den unga bor självständigt, det då det inte finns några garantier på att föräldrarna stöder den unga ekonomiskt. Rimligtvis torde utgifterna vara desamma då det är fråga om studier på samma stadium och bägge bor självständigt, att föräldrarnas inkomster inverkar och att studiepenningens grundbelopp skiljer sig åt med nästan 150 euro är obegripligt.

FSS undrar vad det innebär att intäkterna av de vinstmedel av penningsspelsverksamhet som anvisas för att främja idrott och fysisk fostran, vetenskap, konst och ungdomsarbete i förhållande till föregående rambeslutet beräknas minska under ramperioden och framhåller att verksamheterna är av stor betydelse.

I planen för de offentliga finanserna skrivs om att det på längre sikt finns ett hållbarhetsproblem i de offentliga finanserna. FSS betonar vikten av en hållbar offentlig ekonomi.

29.4.2020

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Lausunto VSN 1/2020 vp

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS kiittää mahdollisuudesta kommentoida valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024, VSN 1/2020 vp.

FSS korostaa, että laadukas, maksuton koulutus muodostaa yhden peruskivistä sille, että kaikilla olisi mahdollisuus toteuttaa unelmiaan. Panostukset koulutukseen sekä oppilaiden ja opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin ovat investointeja tulevaisuuteen.

FSS vastustaa oppivelvollisuuden pidentämistä, mutta toivottaa tervetulleeksi päämäärän vähentää oppimiseroja, lisätä koulutuksen yhdenvertaisuutta ja nostaa nuorten koulutus- ja osaamistasoa. Lisävaatimusten asettaminen yksittäiselle nuorelle ei kuitenkaan takaa päämäärän saavuttamista. Mikäli oppivelvollisuutta kuitenkin pidennetään, on nykyinen aikataulu liian tiukka. Tehokkaan ja laadukkaan käyttöönoton varmistamiseksi koulutussektorin tulee ensin voida toipua vallitsevasta tilanteesta ja palata normaalitilaan.

FSS painottaa, että toisen asteen koulutuksen tulee olla maksutonta. Henkilön sosioekonominen asema ei saa muodostua esteeksi toisen asteen opinnoille, kaikilla tulee olla mahdollisuus suorittaa ammatillinen perustutkinto tai ylioppilastutkinto perusopetuksen jälkeen. Suunnitelmassa on varattu oppivelvollisuuden laajentamiselle ja maksuttomaan toisen asteen koulutukseen 22 miljoonaa euroa vuodelle 2021, 65 miljoonaa euroa vuodelle 2022, 107 miljoonaa euroa vuodelle 2023 ja 129 miljoonaa euroa vuodelle 2024. FSS katsoo, että osa nyt oppivelvollisuuden laajentamiseen varatuista määrärahoista tulee jakaa uudelleen. FSS haluaa sen sijaan nähdä kohdennettuja panostuksia pahoinvoinnin, yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Panostuksia tulisi tehdä aktiiviseen oppilaanohjaukseen ja moniammatillisen oppilashuoltotiimin matalan kynnyksen toimintaan. Edelleen tulee tarpeen vaatiessa mahdollistaa räätälöidyt ratkaisut yksittäiselle nuorelle.

Ammatillisen koulutuksen tulee antaa hyvät edellytykset työelämään ja myöhempiin opintoihin sekä tukea yrittäjyyttä ja aloitteellisuutta. Yhteyden elinkeinoelämään tulee olla vahva, mutta opetusvastuun tulee olla koulutuksen järjestäjällä. Ammatillisen koulutuksen rahoitustasoa tulee nostaa koulutuksen laadun turvaamiseksi. FSS on ilahtunut, että ammatillisen koulutuksen reformi etenee.

FSS toivottaa tervetulleeksi sen, että aikaisempien päätösten mukaisesti jatketaan oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluiden vahvistamista sekä toteutetaan laatu- ja yhdenvertaisuusohjelma perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen.

Julkisen talouden suunnitelmassa kirjoitetaan, että opintotuki mahdollistaa opinnot yhtäläisillä ehdoilla sekä tukee suunnitelmallisia kokopäiväopintoja ja lyhyempiä opiskeluaikoja. FSS alleviivaa yhtäläisten opiskelumahdollisuuksien painoarvoa riippumatta opiskelijan sosioekonomisesta taustasta tai suhteesta vanhempiinsa. Opintotuen tulee olla saavutettavaa opiskelijoille toisella ja kolmannella asteella eikä vanhempien tulojen tule vaikuttaa siihen opiskelijan muutettua omilleen.

Tällä hetkellä vanhempien tulot vaikuttavat itsenäisesti asuvan nuoren opintorahan oppimateriaalilisän myöntämiseen tämän ollessa alle 18, opintorahan perusosan korottamiseen tämän ollessa 17 sekä opintolainan takauksen myöntämiseen tämän ollessa alle 17. FSS näkee, että vanhempien tulojen ei tule vaikuttaa nuoren asuessa itsenäisesti, sillä ei ole mitään takeita siitä, että vanhemmat tällöin tukisivat nuorta taloudellisesti. Menot ovat luultavasti kahdella eri-ikäisellä opiskelijalle samansuuruiset kun on kyse opinnoista samalla koulutusasteella ja asuvat itsenäisesti. Tämän vuoksi se, että vanhempien tulot vaikuttavat tukeen ja opintorahan perusosassa on melkein 150 euron ero on käsittämätöntä.

FSS pohtii, mitä urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön tukemiseksi myönnettävien rahapeliteottojen arvioitu väheneminen merkitsee suhteessa aiempiin kehyspäätöksiin ja painottaa, että tällä toiminnalla on suuri merkitys.

Julkisen talouden suunnitelmassa kirjoitetaan, että pitkällä tähtäimellä julkisessa taloudessa on kestävyysongelma. FSS painottaa kestävän julkisen talouden